

Man ender í det rene Autoritetsprincip, í en ny Religion med en Diktator som »Der Führer«, det vil praktisk taget, naar al Modstand er slaaet ned, sige som en Gud, selv om Forener rent personlig anerkender, at det er Gud, der har forlenet den germanske Stamme med dens formentlige Herskerkraft. Iøvrigt er det ikke let for en udenforstående at begribe denne Mentalitet, derihvert Fald til en vis Grad kræver særlige tyske Forudsætninger, og ethvert Folk maa jo styre sine egne indre Forhold.

Eydnuspæl (Lotteri).

Eydnuspæl hefur lokkað mangan mann, og mangur hefur sett hvort auysoypra til í hesum spæli: »Kanska eydnan kemur til mín, kanska eg eri tann hlíjan ella tann 1., hon fellur á.« Soleiðis hefur mangur hugað, og soleiðis hugar tíverri mangur maður enn.

Einaferð fóru Föroyingar at hugsa um at fá sær eydnuspæl — teir vóru stuðlaðir til tess niðri frá, av donskum monnum — og nú skuldi gullið detta í mógð í teir tömu lögtingskassararnar — vit hoyrdu hin hula ljóðin úr hesum tömu kossum, tá gullið fall í teir! — — — — — Men sum so mangan — tað var ein dreymur, og vit vaknaðu upp, og kassararnar vórðu lika tómrar — — — — —

Okkara lögting var ikki í ivam, at nú var paradísíð opið, nú var bara at fara inn og gera sær til góðar við øllum fruktunum, ið har vuku á trønum — — — — — men teir góðu menn høvdu gloymt teirra biblúsogu, teir høvdu gloymt cerubin við hinum flammandi svørðinum!

Løgtingið vítlók — já gakk! Teir fingur frammaná, ministerið segði kortane! — *Aftur at yla!* Aftur vítlók teir, lögdu allar árar yvir borð, nýttu allar listir — enn tá gráturódd — einki batti! »Kunnu hosi byttu beistini ikki fata eitt nei?« segði Z. »Teir fáa einki eydnuspæl!!! Vit minka um tilik spøl; fyrst skal »kolonial-eydnuspælið« takast av, og so eftirhondini hini, vit minka.«

Ja kansað soleiðis ljóðaði tað, og øll hugsaðu, at nú fór henda forntíðarleivd, hetta skadiliga, oyðandi eydnuspæl skjótt at syngja slít seinasta orindi í Danmark — men tak teir! »Fa'n lita þa det«, segði Svenskarin!

Í donskum bløðum skrivast um

Stor Udvidelse af Klasse-lotteriets Seddelmængde.

Fra 160,000 til 180,000 Lodder. — 50,000 Kr. af Indtægten skal anvendes til grønlandske Formaal.

I Folketinget fremsatte Finansministeren Lovforslag om Forøgelse af det tilladte Antal af Klasse-lotteriets Sedler fra 160,000 til 180,000.

Siden 1928 har det udbudte Antal Lodsedler været 156,000 i hver af de halvårlige Serier.

Motiveringen til nu at forøge Antallet er Koloniallotteriets Standsning, der har formindsket Statens Indtægt med betydelige Beløb, men som tillige afgiver forøgede Afsetningsmuligheder for Klasse-lodsedler.

Det er foreløbig kun Hensigten at udvide Klasse-loddernes Antal med 10,000, hvilket vil forøge Statens Indtægt med 365,000 Kr., hvoraf 50,000 Kr. tænkes anvendt til videnskabelige Formaal paa Grønland.

Udvidelse af Klasse-lotteriet vedtaget i Folketinget.

Lovforslaget om Forøgelse af Klasse-lotteriets Seddelantal var til 2. og 3. Behandling i Folketinget, der vedtog det enstemmigt og oversendte det til Landstinget.

Kammersgaard (S.) var Udvalgets Ordfører og anbefalede Forslaget med visse Ændringer, om hvilke der er opnaaet fuld Enighed i Udvalget, og som gaar ud paa at Antallet af Lodsedler forhøjes med yderligere 20,000 Lodsedler fra de foreslaaede 180,000 til 200,000, samt at 50,000 Kr. skal anvendes til »grønlandske Formaal«, ikke som foreslaaet til »kulturelle Formaal paa Grønland«, medens der yderligere afsættes 17,000 til kulturelle Formaal, der ikke angives nærmere.

Medan vit einki língu, men hoyrdu um, at nú fóru ívaleyst so við og við øll eydnuspæl at minkast burtur í einki, siggja vit tvørtimóti, at nú skal norast um mongdina av lutaseðlum, og so fær Grønland kansað. Vit ynskja teim eydnu við.

Men Föroyar — hvi skal halta slagði altíð vilja hava?!

ÁVARING

Sóknarformaður Föroya Fiskimannafelags í Sörvági hefur gjørt felag sínum kunnugt, at tveir felagslimir hava borið lista runt fyrri N. Niclasen til fiskimenn at skriva undir uppá, at teir skulu fara við „Skarphjeden“ og „Haf-farinum“, sum Niclas Niclasen og synir hansara eiga, fyrri ta gomlu kontraktina, tó at allir vita, at enn er eingin kontrakt gjord millum Reið-arafelagið og hini felögini.

Slíkt álóp á góðan felagskap kunna vit ikki lata um okkum ganga. Fyrr hefur alt verið so, at partarnir hava kunnað talað seg til rættis um viðurskiptini, men her tykist at vera komið annað lag, og tað frá manni, sum bert er trý ára gamal sum reiðari.

Fiskimenn og navigatorar kunna ikki finna seg í, at henda framferð, sum er ætlað at oyðileggja allan góðan felagskap, skal fáa loyvi at vinda uppá seg. Og tí mugu vit gera kunnugt, at felögini vilja fara strangliga fram móti hesum.

Menn, ið ganga hesa leið, skulu tí verða koyrdir úr feløgnum og felagslimir okkara skulu ikki fáa loyvi at fara við skipum hjá reiðara, ið fremur slíkan atburð.

Stjórn Föroya Fiskimannafelags.

Stjórn Föroya skipara- og navigatorfelags.

Danmarks Pattedyr.

At Hans Kyrre.

Der er i vor Tid opstaaet et nyt bevinget Ord; ingen ved, hvor det stammer fra, men det er vistnok nu kendt over hele Landet og har vel naaet denne folkelige Udbredelse, fordi det i sin Blanding af Humor og Pessimisme udtrykker en tidstypisk Tanke. Det lyder: »Jo mere jeg lærer Menneskene at kende, des mere holder jeg af min Hest!«

Egentlig er det jo en Erfaring, der ikke kan siges at være smigrende for Menneskene: Racen vinder ikke ved nærmere Bekendtskab, det er ikke hos os som sapiens, man for ventet at finde de Egenskaber, der giver Tryghed og Glæde i den daglige Omgang. Og saa vender Sindet sig altsaa til en anden Gruppe af Medskabninger, den, der aldrig fører falsk Mæle, fordi den intet Mæle har, og hvor alle de naturlige og rene Instinkter, der hos Menneskene under den moderne Civilisation er blevet forvasket, beständig ytrer sig i ufordervet Oprindelighed. Dette er en gammel Trang, især hos den germanske Race, som bl. a. i Litteraturen kan følges langt tilbage. Dyrefabelen er den digteriske Form, der først af alle er tilgængelig for Born, og Forklaringen er vel netop den, at visse af de betydelige sjælelige Grundtræk her kan gives i en stærkere og ædlere Renhed end gennem Menneskeskildringen: Trofastheden, Opførelsen, ogsaa Kunst menneskelige Egenskaber kan forenkles og digterisk forædles ved at omplantes til Dyrene, har vi i moderne Litteratur jo et klassisk Eksempel paa i Kiplings berømte »Junglebøger«, der danner det egentlige Grundlag for denne Fortællers Verdensry. Og der er vel, for at tage et Eksempel fra vor egen Litteratur, neppe nogen Tvivl om, at noget af det, der vil leve længst af Johannes V. Jensens Digting, netop er de mesterværke Skildringer af Dyr, iagttaget i Naturen eller i deres Samliv med Mennesker.

Enhver vil dog let kunne se, at der mellem den gamle, enfoldige »Dyrefabel« og den moderne Digtinges Dyreskildring er en afgørende Forskel: Digtere som Richard og Kaalund var egentlig slet ikke naturkyndige. »Den dræbte And«, der jo er det klassiske Eksempel paa den rent poetiske Udnyttelse af et Dyremotiv, har ikke det mindste med Zoologi eller Biologi at gøre; det er Born og ikke Ællinger, der er Digters Grundmotiv. Baggrunden for den moderne Litteraturs Dyreskildringer derimod er et virkelig Kendskab til Dyrene, en videnskabelig Indsigt, erhvervet ved Studium. Kiplings og Johannes V. Jensens Dyreskildringer kan tages frem og læses højt i en Naturhistorietidning, til Uddybning og nærmere Belysning af et zoologisk Emne; det kan Kaalunds og Richardts naturligtvis ikke. Dette hænger sammen med, at den moderne Litteratur i det hele taget arbejder paa videnskabeligt Grundlag, ikke blot naturvidenskabeligt, men psykologisk og teknisk, hvad de gamle Digtere sjældent gjorde.

Og her er der nu sket det interessante, at Digterens Arbejdsmaade indirekte har paavirket Læseren: Den psykologiske Skildring har vakt en tidligere ukendt almen Interesse for selve Psykologien, uden det digteriske Mellemled. Heri ligger sikkert noget af Forklaringen paa, at et voksende Tal af Læsere foretrækker Biografien frem for Romanen. Og det samme gælder Naturstudiet. Saa længe Læreren i Prosen (som i Øhlsenslægers berømte Digte »Sankt Hansaften«) blot var poetisk Staffage som i den kendte Linie:

Om Lærkens Slag fra Voldens Kroner (I lode — skabtes der selvsagt derigennem ingen særlig Trang til et nærmere Studium af Fuglene. Men læser man i Johannes V. Jensens »Breen« den klassiske Skildring af Mammutten, falder det na-

turligt bagefter at gaa til sin Bogreol og søge et Værk frem, der kan fortælle en noget mere om dette Væsen, der ikke er et Fabeldyr, men et ærligt zoologisk Fænomen. Eller hvor nogen naturhistorisk Læsning har ikke en Bog som »Dyrenes Forvandling« givet Anledning til!

Vore Dagblade, der er det bedste Barometer for et Folks skiftende Interesser, har forlængst sporet ogsaa denne, de ved, at de smaa Dyrevidenskaber, som Petit-Journalisterne har gjort til deres Speciale, altid er sikre paa at blive læst. De smukke naturhistoriske Tidsskrifter »Naturens Vidundere« f. Eks., der i de senere Aar, ogsaa herhjemme, har set Lyset, vidner om den samme Interesse.

Paafaldende er det derfor, at vi i Danmark i Virkeligheden hidtil ikke har ejet et eneste ordentligt Værk, der i videnskabelig og samtidig almenforstaaelig Form gav en Skildring af den Dyregruppe, der for Menneskene dog altid vil frembyde den største Interesse, nemlig vore Pattedyr. Et Værk som Brehms »Dyrenes Liv« har gennem Aarene vundet mange Læsere; men det er jo dog for dyrt til at blive hver Mandes Eje, og for danske Læsere er det Sævn, at vort Lands Dyrevorden naturligvis kun laar en begrænset Omtale. Det sandeste Værk, den naturhistorisk interesserede Læser har Brug for, naar han vil vide Besked om alle Danmarks Pattedyr, har han hidtil savnet. Nu er det paa Vej. Og den Mand, der staar i Spidsen for det, har gennem tidligere Arbejder vist, at han, mere end nogen anden, har Muligheder for at løse den ikke lette Opgave: at skabe et Værk, der paa en Gang er den fyldige Haandbog og samtidig en frisk og levende Kilde til sund Naturfølelse og Kærlighed til de Skabninger, der giver Naturen Liv. Det er A. L. V. Manniche, den kendte og det historiske Forfatter, der i 1906 — 08 som Ornitholog deltog i »Danmark-Ekspeditionen« til Grønlands Nordostkyst og senere som Leder af sin egen Forskerrejse har studeret vor arktiske O's Dyreverden. Som Jæger og Fri-luftszoolog har han erhvervet sig et enestaaende Kendskab til Naturen baade herhjemme og i det øvrige Skandinavien, paa Island, Færøerne og Grønland. Paa Engelsk har han udgivet et meget anset Værk om Nordostgrønlands Pattedyr og Fugle og paa Dansk en Række Bøger og Afhandlinger, hvori Hovedvægten er lagt paa Skildringen af det biologiske, selve det levende Liv i Dyrenes Verden, mere end paa en stivnet Systematik. Sin store Popularitet vandt Manniche dog paa det ypperlige Værk »Danmarks Fugleliv«, et Sidestykke hertil er det nu, der forberedes med Danmarks Pattedyr, hvortil første Hæfte i disse Dage er udsendt.

Egernet lakreterer sig med Nødder.

Et saadant Værk har netop i vore Dage i langt højere Grad end for blot 10 Aar siden Betingelser for at blive et Standardværk: Netop fordi Forskernes Interesse er flyttet fra den gamle Systematik til Studiet af selve Livet, er en hidtil ukendt Viden erhvervet; hermed er fulgt en Forstaaelse af og en Kærlighed til Dyrene, som tidligere Tider savnede. — en vaagnende Sans for Værdien af i den overkultiverede danske Natur at bevare de

Rester, der endnu er tilbage af oprindeligt Naturliv. Et overdrevel og snevert Nytte-Princip har maattet vige for Hensynet til den gamle Sandhed, at »Mennesket lever ikke af Brød alene«. En aldrig saa yppig Ager synes fattig, den Dag da Haren og dens Klinger ikke mere tumler sig i det duggede Græs. Dyrene saavel som Planterne giver det danske Landskabsbillede sin Karakter, det, der lever, er en lige saa rig Kilde til Glæde, som det, der bræstes. Men det er ikke enhver givet paa egen Haand at gøre alle de iagttagelser, hvorpaa den virkelige Naturglæde beror. Iagttagelsesvenen og ved Læsning af Videnskabsmandens Skildringer, og den styrkes ved det rige og fortreflelige Billedstof, som vor Tids Foto-Teknik har skabt, ikke mindst fra Naturens Omraade. Her staar vi ved det egentlige og afgørende, der giver et moderne illustreret Værk som »Danmarks Pattedyr« sin høje Rang i Sammenligning med beslegtede Værker fra en ældre Tid. Den biologiske Fremstilling i Forbindelse med det ypperlige Illustrationsstof bidrager til i egentligste Forstand at levendegøre. De ledsagende Tegningers Opgave er at anskueliggøre det levende Stofs Detailler.

Ejendommeligt er det da at iagttagelse, hvorledes man ved den Indtrængning i Naturens Verden, som et Værk af denne Art giver Aaledning til, ender med en dybere Forstaaelse, ikke blot af Dyrene med deres Instinkter og Drifter, men derigennem ogsaa af de primitive og stærke Kræfter, der bestemmer Menneskets ofte uforstaaelige Handlinger. Naturen har anbragt os alle i den samme Baa: det inderste Slægtsskab har endnu ingen nok saa høj Civilisation evnet at udslette, der har forstaaet dette, vil samtidig have udviklet en af Menneskets rigeste Evner, — den, at kunne stille sig i et sympatisk Forhold til andre.

Pindsvinet paa Vej til sin Rede.

Det for nævnte bevingede Ord vil da umærkeligt have vendt sig til: »Jo mere man lærer Dyrene at kende, des mere kommer man til at holde af Menneskene.«

Der er da ingen Tvivl om, at Naturenskeren og Dyrekenderen Manniche med den Stab af dygtige Fagfæller, han har samlet om sig, vil vise sig i Stand til at løse den Opgave. Tiden paa en Maade har gent til ham. De danske Hjem skulde for deres egen Skyld gribe Lejligheden til at sikre sig dette Værk, der i en fattig Tid vil gøre Hjemmets Verden rigere for dem.

Motorbåtur burturgingin?

Týsdagin 5. í hesum mánað kom ein motorbátur, til stoddar sum »Staksfossure«, inn til Vágs. Báturinn skuldi til Vestmannaoyggjarnar, 3 Íslendingar vóru við honum. Hósdagin fór hann av Vági, og ikki er hann kominn til Íslands enn, so fryktandi er fyrri, at hann er burturgingin.

Um tit vilja hava eina lýsing í blaðið, ringið tá til
nr. 51
ella
143.